

Avdelningen för resurseffektivt samhälle
Enheten för näringsliv

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.registrator@regeringskansliet.se

Hemställan angående ändring i 23 § förordning (2024:626) om statligt stöd till avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung

Energimyndigheten hemställer

Statens energimyndighet (Energimyndigheten) hemställer att 23 § förordning (2024:626) om statligt stöd till avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung (förordningen) ändras. Ändringen avser tidsfristen för första lagringen som bör ändras från tre år från beslutet om stöd till den tidsfrist som Energimyndigheten beslutar om inför varje utlysning, som inte får vara längre än fyra år från beslutet om stöd. Därtill bör tiden som myndigheten får besluta att förlänga tidsfristen med, för närvarande högst två år, tas bort och ersättas med att förlängningen inte får innebära att lagringen får påbörjas senare än fem år från beslutet om stöd.

Bakgrund

Treårsgränsen sattes mot bakgrund av dialoger som Energimyndigheten har haft med aktörer år 2021 inom ramen för regeringsuppdraget att föreslå utformning av ett system för statsstöd till bio-CCS. Uppdraget resulterade i rapporten Första, andra, tredje ... Förslag på utformning av ett stödsystem för bio-CCS (ER 2021-31). Aktörerna och Energimyndigheten gjorde då bedömningen att en påbörjad lagring inom tre år är realistisk. Vidare var Regeringskansliet också tydligt med att treårsgränsen var önskvärd som incitament för att få i gång den första geologiska lagringen så snart som möjligt. Under remiss av förordningen under december 2023 – januari 2024 inkom några synpunkter på att tre år troligen är för kort tid. Regeringen valde trots dessa synpunkter att införa en treårsgräns och kompletterade med möjligheten för stödmottagaren att ansöka om upp till två års förlängning.

Den första utlysningen genom omvänd auktion inom bio-CCS avslutades i januari 2025. Det inkom sex ansökningar i utlysningen och endast en sökande uppfyllde samtliga krav för stöd. Utlysningen resulterade i beviljat stöd för att lagra ca 11 miljoner ton biogen koldioxid under 15 år. Av de 36 miljarder kronor

som regeringen avsatt i budgeten för stödet kvarstår ca 16 miljarder kronor i stödsystemet.

Energimyndigheten har efter första utlysningen genomfört en intervjustudie för att undersöka intresset hos aktörer för att delta i en kommande auktion. Intervjustudien visar att det finns intresse att delta i en auktion, men att tre år till lagring är för kort tid för i stort sett alla aktörer, särskilt om kommande utlysning planeras från hösten 2025 till våren 2026, som är tanken. De flesta aktörer kan inte påbörja lagring innan år 2030.

Energimyndighetens förslag

Det behöver finnas förutsättningar för konkurrens inför kommande utlysning genom omvänd auktion och inför ev. ytterligare utlysningar vilket är i enlighet med EU-kommissionens beslut om att godkänna stödsystemet för bio-CCS (beslut den 2 juli 2024 i ärende SA.107009 (2024/N)). Om en ny utlysning skulle genomföras med befintlig reglering avseende tidsfristen för första lagring skulle det leda till en väldigt låg konkurrens. Det är högst osannolikt att Energimyndigheten skulle påbörja en utlysning under dessa förutsättningar eftersom auktionen i så fall inte bedöms bidra till stödsystemets syfte på ett kostnadseffektivt sätt.

Energimyndigheten föreslår att förordningen innebär en flexibilitet kring tidsfristen för första lagring så att myndigheten inför varje utlysning har möjlighet att anpassa denna tidsfrist utifrån omständigheterna. Förslaget innebär att tidsfristen för första lagring ändras från tre år från dagen för beslutet om stöd till den tidsfrist som myndigheten beslutar, som inte får vara längre än fyra år från dagen för beslutet om stöd. Taket införs för att behålla stödsystemets tidsram och samtidigt kunna ge stödmottagare utrymme att ansöka om förlängning. I samband med det föreslår myndigheten en flexibilitet vad gäller förlängning av tidsfristen. För närvarande kan tidsfristen förlängas med högst två år. Myndigheten föreslår att i stället sätta en gräns vad gäller den totala tiden till lagring inklusive förlängning. Förslaget innebär att myndigheten får besluta om förlängning så länge den totala tiden till lagring inte överskrider fem år från dagen för beslutet om stöd.

Genom att ge Energimyndigheten möjlighet att bestämma tidsfristen för första lagringen kan tidsfristen anpassas utifrån förutsättningar för konkurrens och samtidigt möta stödsystemets tidsram. Tidsramen innebär att stöd kan ges under högst 15 år från första lagring dock längst till och med 2046.

Författningsförslag

Befintlig reglering:	Förslag på ny reglering:
Lagring 23 § Lagringen ska ha påbörjats senast tre år från dagen för beslutet enligt 22 §. Statens energimyndighet får besluta att förlänga tidsfristen med högst två år efter skriftlig ansökan från stödmottagaren. En sådan ansökan ska ha kommit in senast tre år från dagen för beslutet. Om det finns synnerliga skäl får Statens energimyndighet efter ansökan från stödmottagaren besluta om ytterligare förlängning av tidsfristen.	Lagring 23 § <i>Statens energimyndighet ska inför varje utlysning i enlighet med 12 § fatta beslut om tidsfristen för första lagringen. Denna tidsfrist får inte vara längre än fyra år från dagen för beslutet enligt 22 §.</i> Statens energimyndighet får besluta att förlänga tidsfristen <i>efter ansökan från stödmottagaren. Ansökan ska vara skriftlig och ska ha kommit in innan tidsfristen har gått ut. Myndigheten får inte besluta om en förlängning, som innebär att lagringen får påbörjas senare än fem år från dagen för beslutet enligt 22 §.</i> Om det finns synnerliga skäl får Statens energimyndighet efter ansökan från stödmottagaren besluta om ytterligare förlängning av tidsfristen.

Konsekvenser

Att konkurrens skapas är en viktig förutsättning utifrån EU-kommissionens beslut om godkännande av stödsystemet för bio-CCS. En ändring enligt Energimyndighetens förslag skulle möjliggöra för fler aktörer att delta i en kommande utlysning genom omvänd auktion och ha en chans att beviljas statsstöd. Ändringen gör alltså att förutsättningarna för konkurrens förbättras i en kommande utlysning. Om ändringen inte genomförs och avsikten är att i 2026 fatta beslut om stöd efter andra utlysningen är det sannolikt att endast ett fåtal aktörer kan delta. För att ha en utlysning med tillräcklig konkurrens kan beslut om stöd i så fall inte fattas förrän 2027. Det skulle hämma generering av negativa utsläpp i Sverige och därmed äventyra syftet med stödsystemet.

Beslut i detta ärende har fattats av den tillförordnade generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har den tillförordnade avdelningschefen Martin Flack, chefsjuristen Rikard Janson och enhetschefen Carl-Mikael Strauss medverkat. Föredragande har varit handläggaren Sofia Andersson.

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför namnunderskrifter.